1968 – EGY SZERELEM REKONSTRUKCIÓJA
A film adatlapja: https://port.hu/adatlap/film/mozi/1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja-1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja/movie-255042
dokumentumfilm (2024), 94 perc

Ajánlás a film feldolgozásához

Rendező: Nagy Anikó Mária és Lukácsy György

Ajánlott korosztály: 14-18 évesek
Kapcsolódó tartalmi területek: történelem, művészetek

1. FELKÉSZÜLÉS A FILM MEGNÉZÉSÉRE

1.1. A film témája

A film középpontjában egy igaz történet áll. 1968-ban egy magyar egyetemista fiú, Tóth Miklós beleszeret Alexandrába, az angol nagykövetségen dolgozó fiatal gépírónőbe. Bár a lánynak – munkaszerződése értelmében – nem lett volna szabad romantikus viszonyt kialakítania egy magyar állampolgárral, a két fiatal odáig jut, hogy már közös életet, családot terveznek. Aztán a kapcsolat hirtelen megszakad. A lányt visszarendelik Angliába, a fiút tiltott határátlépési kísérlet miatt több börtönbe zárják, Alexandra pedig közben férjhez megy Londonban.

Miklós számára csak jóval később, az Állambiztonsági Szolgálatot Történeti Levéltárból kikért iratok alapján derül ki, hogy mindkettejüket megfigyelték. Alexandráról "Fitos", róla pedig "Lovag" fedőnévvel vezettek dossziét, és "segítették" is szerelmük kibontakozását. "Biztosították" találkáik színhelyeit, ahol titokban hangfelvételeket és fotókat készítettek róluk. Több mint 50 év múltán a 76 éves férfi megkísérli felkutatni Alexandrát, hogy választ kapjon az őt azóta is kínzó kérdésre: szerelem volt-e, ami köztük történt, vagy összeesküvés?

Háttérinformáció
1968 januárja és augusztusa között demokratizálódási folyamat zajlott le Csehszlovákiában. Ennek részeként eltörölték az állami cenzúrát, ami lehetővé tette a sajtó szabad működését és nyílt politikai viták kialakulását. A reformok célja az úgynevezett „emberarcú szocializmus” megteremtése volt. A kísérletet 1968. augusztus 21-én a Varsói Szerződés csapatai fojtották el. A bevonulásban a magyar hadsereg is részt vett. A beavatkozás következtében a szocialista országok egész tömbjében megerősödött a szovjet befolyás.
[Archív részlet a filmben angol alámondással, és magyar felirattal: 14:15-14:40 perc]

1.2. A film műfaji jellemzői

Az alkotóknak elég nyersanyag állt rendelkezésére, hogy „szabályos” dokumentumfilmet készítsenek, és a történetet színészekkel is életre lehetett volna kelteni. Ők azonban egy harmadik utat választottak: filmjükben jelen vannak a szakértők és a dokumentumok, vannak benne játékfilmes technikával forgatott jeleneket, és még valami: egy werkfilmes vonulat, amely a film elkészítésének történetét követi nyomon. Összeségében pedig egy komplett nyomozás tanúi lehetnek a nézők.

Fogalommagyarázat
A werkfilm egy film készítésének folyamatát rögzítő dokumentumfilm. Egyfajta filmnapló, amely bemutatja a film megszületésének legfontosabb állomásait és szereplőit. Részleteket tartalmaz a forgatásról, és interjúkat az alkotókkal, illetve a szereplőkkel. (A „werk” szó a német „Werk = mű, munka, munkálat” kifejezésből ered.)

1.3. Hogy készült a film?

A kiindulási pont egy véletlen körülmény volt. Az egyik rendező (Nagy Anikó Mária)

barátnője Miklós szomszédja volt, és egy kerti partin hallotta őt beszélni a történetéről. Ez a barátnő felhívta rendezőt, hogy nem érdekli-e a sztori. A rendező ezután elmondta a történetet az alkotótársának, és megszületett az elhatározás: filmet készítenek a történetből. Miután Miklós igent mondott a tervre, készült vele egy mélyinterjú, és őt is bevonták az alkotómunkába.

A film alapját Tóth Miklós mintegy tíz évvel korábban megírt, *Lovag és Fitos – Egy lehallgatott szerelem* című dokumentumregénye adta, amely 600 oldalnyi titkosszolgálati iratanyagra épült. Ebben – fotókkal is dokumentálva – részletesen le van írva, hogy a szerelmesek mikor, hol találkoztak, és miről beszélgettek. A rendezők ragaszkodtak az eredeti történethez, de új szempontokat is beemeltek a filmbe. Ott kezdték el a kutatást, ahol Miklós abbahagyta. Ebben segítette őket a két producer (Janovics Zoltán és Novák Tamás), Szekér Nóra levéltári kutató, két magánnyomozó és egy Londonban élő egykori újságíró (Erdélyi Angelika).

A film két idősíkon játszódik. A regényre támaszkodva, úgy idézi fel a múlt emlékképeit, hogy az idős Miklós a jelenben szinte újraéli azokat. A filmesek alkotótársaként reflektál az egykori eseményekre. A nyomozás történetét aztán közösen alakítják, miközben a nézők együttérző szemtanúkká válnak.

A múltbeli, dramatizált jelenetek a játékfilm szabályait követik. Mivel hétköznapi hősöket mutatnak be, a rendezők olyan színészeket kerestek, akiknek az arcát kevésbé ismeri a közönség. Ezeket a részeket 19 nap alatt vették fel, több fázisban, mert voltak téli és nyári jelenetek is. A szabadtéri helyszínek Nagybörzsöny, a Hűvösvölgyi gyermekvasút és Terény voltak. A nagykövetségi jeleneteket az Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem épületében rögzítették, de a Színház- és Filmművészeti Egyetem több zugában is készítettek felvételeket. A lakáson belüli jelenethez azonban nekik kellett kialakítaniuk a belső teret, hogy az megfeleljen a 60-as évek hangulatának.

A dokumentumfilmes jelenetek iratokra és a szakértők megszólalásaira támaszkodnak. Azokat a részeket pedig, amelyekben az idős Tóth Miklós szerepel, követéses módszerrel vették fel. Sokszor találkoztak, és ez a közös munka három évig tartott.

A film kis költségvetésből készült, és eredetileg a televízióban mutatták be, csak később került a mozikba.

Lehetséges feladat:

- A téma iránt érdeklődő tanulók meghallgathatják a rendezőkkel készített alábbi podcastot, majd kiemelhetik belőle a többiek számára azokat a részleteket, amik a leginkább megragadták őket.

  Index. Kultrovat. Podcast. Az volt a legkevesebb, hogy az ajtórésen keresztül fotózták őket, ahogy szeretkeznek. Beszélgetés a film két rendezőjével. (2025.06.28.)
  https://index.hu/kultur/2025/06/28/legjobb-forgatokonyv-nagy-aniko-maria-lukacsy-gyorgy/

2. A FILM FELDOLGOZÁSA

2.1. Előkészítés

Mivel a film olyan történetet állít középpontba, amikor hétköznapi emberek sorsa és a történelem keresztezi egymást, az elemzés során érdemes olyan kérdésekre fókuszálni, amelyek ennek a helyzetnek a megértéséhez visznek közelebb. Kiegészítve persze a történetmesélés egy-egy filmes szempontjának vizsgálatával.

Egyéni vagy csoportos megfigyelési és elemzési szempontok lehetnek:

- Hogyan kapcsolódnak egymáshoz a filmben a háromféle műfaj– a játékfilm, a dokumentumfilm és a werkfilm – elemei? Melyiknek mi a funkciója?
- Miként van jelen Miklós az alkotási folyamatban?
- Mit tudunk meg a filmből Miklósról? És mit nem?
- Mit tudunk meg Alexandráról? És mi marad homályban?
- Mit tudunk meg az egykori állambiztonsági szervek munkamódszereiről?
- Milyen szerepet játszik a történetben Rudi, a „barát”?
- Milyen szerepet játszik a történetben Zoli, az unokatestvér?
- Ki hogyan viszonyul a közös múltjukhoz és benne a saját szerepéhez?
- Hogyan éli meg, és miként zárja le magában a nyomozást a film főszereplője?

Lehetséges feladat:

- Ráhangolásként a tanulók interjút készíthetnek olyan idősebb emberekkel, akik sorsát befolyásolta valamilyen történelmi esemény. Megvitathatják, hogy vajon mit tehet egy hétköznapi ember, amikor „szembejön vele a történelem”.

2.2. A különböző műfaji elemek összefűzése a filmben

Ez a szempont több részlet kiemelésével is elemezhető. Ilyenek például a következők:

- Miklós és Alexandra első találkozása a lovardában (7:35-9:55 perc)
  A játékfilmben angol követségi lányok érkeznek egy kis kocsival a lovardába, ahol az ott dolgozó három fiú beszélget, illetve fogadja őket. Miközben látjuk a jelenetet, a háttérben halljuk a forgatókönyv utasításait. A kép átvált a színészek olvasópróbájára, ami a Miklóssal való beszélgetéssé alakul, miközben újból látjuk a dramatizált lovardai jelenetet.
- A lovardai társaság (Rudi és Zoli bemutatása) (11:48-14:15 perc)
  Ez az egység a jelenből indul. Miklós felveszi a lovagló öltözékét. Az őt játszó színésszel sétálnak régi istállóban. Miklós emlékezik és mesél. A szavai megelevenednek a játékfilmben. Megjelenik előttünk a Rudi, a barát és Zoli, az unokatestvér. De közben azt is látjuk, hogy ez egy forgatás. A kép közben átvált az olvasópróbára, Miklós pedig emlékeket fűz a jelenethez, miközben újból a játékfilmet látjuk.
- Tiltott határátlépési kísérlet. (1:06:00-1:12:08 perc)
  A stáb ülésén Miklós arról beszél, hogy miután hazarendelték Angliába, hogyan tervezték a találkozást Alexandrával. Majd az akcióba bevont német barátot, Rüdigert látjuk, és játékfilmes formában azt, hogy miként indulnak el együtt a déli határ felé. Majd – ismét a jelenben –, Miklós értékeli a helyzetet, megállapítva, hogy előre tudtak a menekülési szándékáról.

Lehetséges feladat:

- A diákok értékelhetik, melyik műfaji elemnek mi a funkciója a filmben, és hogyan illeszkednek ezek egymáshoz a történetrészek elbeszélése során?

2.3. Azok a szép napok…

Miklósnak és Alexandrának volt egy közös daluk, aminek fő motívuma négyszer is felcsendül a film első felében: Harangozó Teri „Azok a szép napok” című slágere.

- Miklós pötyögi zongorán (2:22-4:00 perc)
- Aláfestésként halljuk egy követségi jelenet közben (9:55-11:48 perc)
- Miklós játssza a lakásában a zongoráján (18:20-21:35 perc)
- Lemezjátszóról szól a megfigyelt lakásban tartott bulin (21:35-26:30 perc)

Lehetséges feladat:

- A diákok meghallgathatják a dal teljes változatát, és mérlegelhetik, mi lehetett e dallam többszöri megjelenésének dramaturgiai szerepe a filmben.

Azok a szép napok. https://www.youtube.com/watch?v=OB88tds6ovM

2.4 Miklós szerepe az alkotási folyamatban

Lehetséges feladatok:

- A diákok összegyűjthetik azokat a filmbeli mozzanatokat, amelyek azt mutatják meg, hogy az alkotók milyen módon vonták be Miklóst a film elkészítésének folyamatába – az Alexandrát játszó színésznő kiválasztásától a nyomozás lezárásáig.

- Megítélhetik, hogy szerintük miként alakult Miklós és a filmes stáb kapcsolata a forgatás három éve alatt. Mire alapozzák a véleményüket?

2.5. A film főszereplője: Tóth Miklós

Miklós karaktere és története – a film előre haladtával párhuzamosan – fokozatsan bomlik ki. Néhány alapvető információt már az első képkockák közölnek róla, de még a záró képek is tudnak hozzátenni valamit a jellemrajzhoz.

Háttérinformáció
Miklós eredetileg egy balatoni nyaraláson szeretett bele a lovaglásba. Kapóra jött neki, amikor unokatestvére, Zoli a Dunakeszi melletti, alagi lovasklubhoz szerződött. Ez a helyszín a reformkor óta működő, patinás Magyar Lovaregylet egyik pályája volt. A 60-as években főként a diplomáciai képviseletek tagjai használták. A szerény anyagi helyzetű Miklóst rokona segítette abban, hogy kisegítő munka fejében itt lovagolhasson. Miután kialakult a kapcsolata Alexandrával, együtt jártak ki lovagolni Alagra. (1)

Lehetséges feladat:

- A diákok közösen összegyűjthetik, hogy milyen részletek alapján, mi mindent tudunk meg Miklós egykori és ötven évvel későbbi életéről, illetve karakteréről a film segítségével. Mit árulnak el róla tárgyi környezetének elemei, viselkedése, gesztusai, mimikája, kommunikációja és kihangosított gondolatai?

2.6. Alexandra alakja

A lány játékfilmes részekben megjelenő alakját, és kapcsolatukat Miklós korábban írt dokumentumregénye alapján mutatja be a film. Az emlékképnek és az ábrázolásnak ezt a bensőséges jellegét azonban egy ponton megbontja a gyanú árnyéka: lehet, hogy mégsem az a teljes igazság, amit Miklós eddig gondolt róla?

Lehetséges feladatok:

- A tanulók jellemezhetik Alexandrát, illetve kettejük kapcsolatát a játékfilmes jelenetek alapján.

- A csoport külön is megnézheti az alábbi jelenetet. Megfogalmazhatják, hogy milyennek látják Miklóst az újonnan megismert tényekkel való szembesüléskor. Megfogalmazhatnak néhány olyan mondatot, ami szerintük átfuthatott akkor a főszereplő agyán.

  Társulati megbeszélés (58:40-1:00:35 perc)
  Miklós eddig biztos volt benne, hogy nincs semmi terhelő adat a lányra vonatkozóan: *„Hírszerzőgyanús tevékenységet nem találtak. A gyanú nem nyert igazolást. Ez nekem 100 százalékig azt mondta, hogy a csaj, akit én szerettem, nem volt kém. És ez olyan megnyugtató volt.”* A filmesek azonban kiderítették a

következőket: Alexandrát hamarabb kezdték el figyelni, mint Miklóst. Ő maga a lány miatt került képbe. Miklós aktáját 73-ban zárták le, a lányét viszont csak 79-ben. A róla készült iratanyag nem 600, hanem 1000 oldal, és olyan dolgokat is rögzít, aminek Miklós nem volt a részese.

2.7. Az állambiztonság szolgálatában

A játékfilmes jelenetek bepillantást engednek az állambiztonsági szervek módszereibe. A dokumentumfilmes résznek pedig fontos eleme a hivatásos állományában dolgozó Rudi, és az ügynöknek beszervezett rokon, Zoli reflektálása a múltbeli eseményekre. Az ezzel összefüggő részletek a következők:

- Buli az akciólakásban, miközben a belügyesek hallgatják. (21:35-26:30 perc)
- Miklós és Alexandra a lakásban. Rudi teljesítette a megbízást.(26:30-28:10 perc)
- Rudi egy résen át fényképezi a szerelmesek. (33:10-36:10 perc)
- Eligazítás. Az akció résztvevői jelentenek a felettesüknek. (39:30-42:55perc)
- Útlevélkérelem. Miklós beszervezésének kísérlete. (1:04:10-1:06:00 perc)

- Zoli beszervezésének története levéltári adatok alapján. (36:10-39:30 perc)
- Disznóvágás. Zoli ügynöki jelentése a régi iratokban. (47:25-57:16 perc)
- Miklós és Zoli telefonbeszélgetése. (57:17-53:40 perc)
- Miklós és Rudi levélváltása – tíz évvel a filmfelvétel előtt. (44:37-47:25 perc)

Háttérinformációk
Rudi barátai, Szász Ágnes és Attila szintén a Belügyminisztérium állományához tartoztak. A lakás, amit a magukénak mondtak, és a szerelmesek rendelkezésére bocsátottak, egy lehallgatható „aktív akciólakás" volt, egy olyan rejtekhellyel, ahonnan fényképeket is lehetett készíteni.
A szerelmi kapcsolatot az állambiztonsági szolgálat akkor így értélkelte: „Imperialista ügynök kollaborál egy magyar reakcióssal".
A filmbeli Rudi teljes neve Lajti Rudolf, aki a történet idején nem egyetemista volt (mint állította), hanem az állambiztonság hivatásos állományához tartozott. 1971-ben azonban „felfokozott idegállapotára" való hivatkozással a leszerelését kérte. A BM segítségével a Magyar Újságíró Szövetség (MÚOSZ) előadója lett. Közben az ELTE levelező tagozatán, 1975-ben pszichológia szakos diplomát szerzett. Ettől az évtől az Országos Pedagógiai Intézet (OPI) munkatársa, majd 1977-től a hirdetések állami vállalatának (MAHIR) a pszichológusa lett. 1979-ben doktori fokozatot szerzett az ELTÉ-n, ahol 1980-ban szociológia szakos diplomát is kapott. Ekkor már a Semmelweis Orvostudományi Egyetem (SOTE) I. számú gyermekklinikáján dolgozott, tagja volt a Magyar Tudományos Akadámiának, és 1982-ben a SOTE adjunktusa lett. A késői indulás – a szorgalom mellett, a megfelelő támogatásoknak is köszönhetően – nem akadályozta meg civil karrierjének gyors kialakulását.

Forrás: Élő Anita: Egy titkosrendőr négy élete – a III/6. osztálytól a gyermekklinikáig. (2024. 06.26.)
https://www.valaszonline.hu/2024/06/26/titkosrendorseg-kadar-diktatura-megfigyeles-lehallgatas-lajti-rudolf/

Lehetséges feladatok:

- A diákok elmondhatják, hogy mit tudtak korábban az állambiztonsági szolgálat működéséről, és mit tudtak meg a témáról a film alapján.
- Akiket érdekel, megismerkedhet az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának honlapjával, és elmesélheti a többieknek, ha talált ott valamilyen érdekes információt. (https://www.abtl.hu/)
- Dramatikus helyzetgyakorlat keretében, a tanulók kihangosíthatnak olyan gondolatokat, amelyek Rudi és Zoli fejében fogalmazódhattak meg a múltra vonatkozóan ötven év távlatából.
- Megvitathatják az a kérdést, hogy mennyire tud egy ember „kilépni a múltjából". Hogyan lehet lezárni a múlt morálisan nehezen vállalható fejezeteit?
- Felsőbb évfolyamos diákok megismerkedhetnek a fenti cikk további részleteivel, értékelhetik Lajti Rudolf életpályáját, és megvitathatják, vajon miért támogatta a Belügyminisztérium egykori tisztje civil pályájának épülését?

3. ZÁRÁS

3.1. A nyomozás eredménye

A film első harmada azt a képet tárja elénk, ami Miklósból a tíz évvel korábbi – levéltári anyagokra épülő – nyomozása eredményeként alakult ki benne. Amikor azonban a filmesek egy levéltáros szakértőt is bevontak a nyomozásba, sokféle kérdés kezdte el árnyalni a korábbi képet, és a stáb ösztönzésére Miklós maga is nyitottá vált a további kutatásra. Az ehhez kapcsolódó jelenetek a filmben:

- Az Alexandra utáni internetes kutatás elindulása. (18:20-21:34 perc)
- Képek a disznóvágásról, amiken a lány nem szerepel. (56:40-57:30 perc)
- A szálak Angliába vezetnek, de az iratok nem kutathatók. (1:15:40-1:17:14 p.)
- Információk egy Londonban élő magyar újságírótól. (1:17:15-1:19:29 perc)
- Miklós megpróbálja telefonon felhívni Alexandrát. (1:19:30-1:22:39 perc)
- Miklós megpróbálja felkeresni Alexandrát Svédországban. (1:22:40-1:29:44 perc)

A film egyik kritikusa így összegzi az utolsó jelenetet: Mintha Miklós egy titkos zóna határához érne, lehetetlen a továbbhaladás, bejutás, találkozás. *„Néptelen kert, zárt ajtók, és az ablakok mögött semmi mozgás: a titokzatos idősotthon kísértetkastélyra emlékeztet. 'Próbálják meg telefonon', tanácsolja a szomszéd, de mi már tudjuk, hogy semmi sem segít, ha maga az van zárva, akit fel szeretnénk hívni."* (5)

Lehetséges feladatok:

- A diákok rekonstruálhatják, hogy milyen mozaikokkal egészült ki az Alexandrára vonatkozó korábbi kép a nyomozás eredményeként.

- Sorra vehetik azokat a kérdéseket is, amelyekre nem adott választ a nyomozás, és mérlegelhetik, hogy vajon miért nem.

3.2. Miklós belső utazása

A záró képsorok a svédországi helyszínről távozó, s egy erdei úton ballagó Miklós és a fiatal színész alakját mutatják, miközben Miklós összegző gondolatait halljuk:

„Az én történetemben elég sok ember van. Rokon, jóbarát, lakását kölcsönadó remek fickó. És mindegyik áruló. És mindenki cserben hagy. Szégyellik magukat. Vagy annyira nem törődnek azokkal az eseményekkel, hogy még arra se veszik a fáradtságot, hogy két szóval megmondják, hogy ezért és ezért nem állok szóba veled. Nem tudunk ezzel mit csinálni. Azért rosszul esett…. De az ember zárjon le egy ilyen történetet… Zárjon le egy beszélgetéssel. A végén egy pár könnycseppben vagy egy pusziban végződik. És akkor tényleg vége. Ez lett volna a jó. A megnyugtató vége ennek a történetnek…. De nem úgy történt. Hát, igen, az élet rendezett valamit." (1:29:45-1:31:05 perc)

Az egyik alkotó, Lukácsy György így emlékezik a közös munkára:
„Miklós számára a legmeglepőbb az volt, amikor mi teljesen más szempontok alapján közelítettük meg a történetét, és ő érezte, hogy a régi válaszai itt már nem működnek. Ez kívül esett a komfortzónáján." (7)
Végül mégis *„pozitív élmény volt számára, hogy részt vehetett a filmben… Sosem jelezte, hogy kellemetlen lenne számára a visszaemlékezés… Azt mondta, reméli, hogy a filmnek köszönhetően talán jobban megérti az 55 évvel ezelőtt történteket... Amikor először látta a filmet, hátrafordult hozzánk, és azt mondta, 'ez gyönyörű!' Megnyugtató érzés volt. Amiatt izgultunk a legjobban, hogy ő hogyan fogadja majd."* (12)

Lehetséges feladatok:

- A diákok megvitathatják, hogy mi a filmesek felelőssége egy ilyen típusú történet feldolgozás során. Vajon milyen morális kérdések vetődtek fel bennük a munka közben?

- Mivel egyszerre zajlott a kutatás és a forgatás, az operatőrök kamerái rögzíteni tudták Miklós első reakcióit, amikor egy-egy új helyzettel szembesült. A diákok felidézhetik, hogy milyennek látták Miklós arcát és viselkedését ezekben a pillanatokban. Mérlegelhetik, hogy vajon miért nem tűnt dühösnek. Miért nem látszott rajta harag azokkal szemben, akik egykor ártottak neki?

- Megbeszélhetik, hogy szerintük (és a film tanúsága szerint), hogyan alakult az idős Miklós és az őt játszó fiatal színész kapcsolata a forgatás három éve alatt. Mit adhattak egymásnak, mit tanulhattak egymástól ebben az időszakban?

Felhasznált források

1. Élő Anita: Egy titkosrendőr négy élete – a III/6. osztálytól a gyermekklinikáig. Portré. (2024.06.26.) https://www.valaszonline.hu/2024/06/26/titkosrendorseg-kadar-diktatura-megfigyeles-lehallgatas-lajti-rudolf/
2. Herczeg Zsófi: Ha az állambiztonság hoz össze két fiatalt, abból nem sok jó sül ki. Film.hu. (2022.07.24.) [A forgatás alatti] https://magyar.film.hu/filmhu/magazin/ha-az-allambizottsag-hoz-ossze-ket-fiatalt-abbol-nem-sok-jo-sul-ki
3. Horváth Bálint: Drága besúgó barátaim. Kritika az 1968 – Egyszerelem rekonstrukciója című filmről. Film.hu (2024. 06. 10.) https://magyar.film.hu/filmhu/magazin/draga-besugo-barataim
4. Index. Kultrovat. Podcast. Beszélgetés az alkotókkal. (2025.06.28.) https://index.hu/kultur/2025/06/28/legjobb-forgatokonyv-nagy-aniko-maria-lukacsy-gyorgy/?fbclid=IwY2xjawMjbrJleHRuA2FlbQIxMQABHtoPY5X3N_0m6Ih7BcQ2QrJwy2LefdgCXkt0FA9e9JA6Xf3TfWE5uCOk873__aem_6Jvk-xMkFSId-B6DYfgM3A
5. Kiss Péter: A múlt, amely végleg sosem múlik el. Kultúra.hu. (2024.06.04.) https://kultura.hu/a-mult-amely-vegleg-sohasem-mulik-el/
6. Lakner Dávid: Ötven évvel később sem lehet feledni a kommunisták által tönkretett szerelmet. Magyar Hang. (2024. 05. 26.) https://hang.hu/kritika/toth-miklos-1968-menet-kozben-alakul-164338
7. Magyar Nemzet. Egy különös szerelmi történet 1968-ból kreatív dokumentumfilmen. (2024.06.11.) https://magyarnemzet.hu/kultura/2024/06/1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja-lukacsy-gyorgy-kulturnemzet
8. Németh Dániel: Rendszerváltás előtti Rómeó és Júlia történet nem várt következményekkel. Magyar krónika. (2024. 05. 22.) https://kronika.hu/cikk/rendszervaltas-elotti-romeo-es-julia-tortenet-nem-vart-kovetkezmenyekkel/
9. PORT. 1968 – Egy szerelem rekonstrukciója https://port.hu/adatlap/film/mozi/1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja-1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja/movie-255042
10. Sümegi Noémi: Egy résen keresztül fotózták őket, ahogy szeretkeznek. Cinematrix. (2024.05.19.) https://index.hu/kultur/cinematrix/2024/05/19/1968---egy-szerelem-rekonstrukcioja-film-nagy-aniko-maria-lukacsy-gyorgy-kritika/
11. Takács Norman: Még a ruhatárost is megtapsoltuk ezen a filmbemutatón. First Class. (2024. 06. 07.) https://firstclass.hu/magic/2024/06/07/meg-a-ruhatarost-is-megtapsoltuk-ezen-a-filmbemutaton/

12. Várkonyi Zsolt: Interjú Nagy Anikó Máriával és Lukácsy Györggyel az 1968 – Egy szerelem rekonstrukciója című filmről: „A film ugyan elkészült, de a nyomozás folytatódik tovább”. Kortársonline. (2024.06.14.) https://kortarsonline.hu/aktual/interju-1968-egy-szerelem-rekonstrukcioja-nagy-lukacsy.html

Megjegyzés: az internetes források letöltésének időszaka: 2025.08.14-09.10.